

ORDIN Nr. 4043/2024 din 22 martie 2024
privind aprobarea Codului de conduită pentru prevenția și sancționarea xenofobiei,
radicalizării și discursului instigator la ură
EMITENT: MINISTERUL EDUCAȚIEI
PUBLICAT ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 359 din 17 aprilie 2024

În conformitate cu prevederile art. 4 lit. o) din Legea învățământului superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare,
în temeiul art. 13 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 369/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul educației emite prezentul ordin.

ART. 1

Se aprobă Codul de conduită pentru prevenția și sancționarea xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură, prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

ART. 2

Direcția generală învățământ universitar din cadrul Ministerului Educației și instituțiile de învățământ superior implicate vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

ART. 3

(1) În conformitate cu prevederile art. 4 lit. o) din Legea învățământului superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare, ale prezentului ordin și în baza autonomiei universitare, instituțiile de învățământ superior urmează să adopte și să implementeze codul prevăzut la art. 1 în termen de 90 de zile de la publicarea prezentului ordin.

(2) După adoptare, instituțiile de învățământ superior notifică Ministerului Educației cu privire la implementarea codului prevăzut la art. 1 și cu privire la publicarea acestuia pe pagina web proprie.

ART. 4

Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul educației,
Gigel Paraschiv,
secretar de stat

București, 22 martie 2024.
Nr. 4.043.

ANEXĂ

COD DE CONDUITĂ pentru prevenția și sancționarea xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

ART. 1

(1) Prezentul cod reglementează cu titlu general cu privire la prevenția și sancționarea xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură în cadrul instituțiilor de învățământ superior din România.

(2) Scopul prezentului cod este de a preveni replicarea în România a evoluțiilor negative înregistrate în alte țări în urma faptelor asociate antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură și de a combate atitudinile și comportamentele care conduc la astfel de fapte.

ART. 2

(1) Xenofobia, radicalizarea și discursul instigator la ură sunt încălcări directe ale principiilor libertății, democrației, ale respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale și ale statului de drept, principii pe care se întemeiază Uniunea Europeană și care sunt comune statelor membre.

(2) Instituțiile de învățământ superior au responsabilitatea de a asigura un mediu universitar fără stereotipuri, intoleranță și discriminare și de a stabili obiective, respectiv de a lua măsuri prin care să fie prevenite și combătute xenofobia, radicalizarea și discursul instigator la ură.

ART. 3

Activitățile instituțiilor de învățământ superior privind prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură se subsumează, în totalitatea lor, următoarelor principii, a căror respectare este esențială și obligatorie:

a) principiul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului - toate activitățile desfășurate pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură se desfășoară cu respectarea prevederilor convențiilor și tratatelor internaționale privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului, la care România este parte;

b) principiul legalității - activitățile se desfășoară în baza legii și în conformitate cu aceasta;

c) principiul prevenirii - presupune că întreaga activitate desfășurată trebuie să asigure prevenirea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură, atât printr-o bună cooperare între instituțiile și organizațiile implicate, cât și printr-o coordonare eficientă a implementării măsurilor la nivelul instituției de învățământ superior;

d) principiul parteneriatului public-privat - presupune cooptarea societății civile în activitățile concrete de implementare a măsurilor de prevenire și combatere a antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură, precum și consultarea membrilor comunității academice în cadrul procesului decizional;

e) principiul proporționalității - presupune că niciuna dintre acțiunile întreprinse nu trebuie să depășească nivelul necesar pentru realizarea obiectivelor stabilite.

CAPITOLUL II

Aspecte privind prevenția xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură

ART. 4

(1) Instituțiile de învățământ superior încurajează membrii comunității universitare să creeze și să întrețină un climat etic favorabil dezvoltării de relații armonioase, raționale și echilibrate, care garantează manifestarea personalității, în spiritul colegialității și al respectului reciproc.

(2) Membrii comunității universitare care asistă sau împotriva cărora sunt îndreptate faptele asociate antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură sunt încurajați să le raporteze și să solicite sprijin comisiei de etică din cadrul instituției de învățământ superior.

ART. 5

La nivelul instituției de învățământ superior se iau măsuri pentru prevenirea, identificarea, analizarea și soluționarea situațiilor asociate faptelor de antisemitism, xenofobie, radicalizare și discurs instigator la ură, înainte ca acestea să devină o problemă pentru instituția de învățământ superior. În acest sens, instituția de învățământ superior poate organiza periodic activități de evaluare anonimă a experienței membrilor comunității universitare, în vederea identificării faptelor interzise în spațiul universitar.

CAPITOLUL III

Sanționarea xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură

ART. 6

În spațiul universitar sunt interzise următoarele fapte:

a) promovarea simbolurilor identitare, imaginilor și faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob;

b) promovarea cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid contra umanității și de crime de război;

c) promovarea unor idei, simboluri sau doctrine care susțin și promovează regimuri cu caracter totalitar, antisemit, extremist, fascist, iredentist, rasist, șovinist sau xenofob, dovedite a încălca drepturile și libertățile fundamentale ale omului, cu excepția situației în care acestea sunt conținute de o disciplină/un material de studiu;

d) activitățile membrilor comunității universitare care presupun radicalizarea și promovarea discursului instigator la ură.

ART. 7

(1) Orice persoană poate sesiza comisia de etică universitară din instituția de învățământ superior cu privire la săvârșirea unei fapte prevăzute la art. 6.

(2) În cazul în care la nivelul instituției de învățământ superior se constată săvârșirea uneia/unora din faptele prevăzute la art. 6, comisia de etică universitară se autosesizează și are obligația de a analiza și soluționa sau, în cazul în care soluționarea excedă sferei de competență, de a sesiza organele abilitate ale statului, conform prevederilor legale.

ART. 8

Pe perioada desfășurării analizei sesizării/autosesizării, persoana împotriva căreia a fost formulată beneficiază de prezumția de nevinovăție.

CAPITOLUL IV

Dispoziții finale

ART. 9

Instituțiile de învățământ superior încurajează desfășurarea activităților sub imperiul diversității opiniilor de natură științifică formulate în mediul academic și sprijină gândirea critică în acest context.